

molt oportunes i escaients i demostrar sempre les relacions, distàncies i proximitats amb la resta de països pel que fa a uns temes específics. És aquesta varietat un dels seus al·licients.

El llibre s'estructura en diferents parts, en un recorregut que parteix dels conceptes de pobresa i caritat en el segle XVIII, l'ús de les almoines com a sortida més immediata a aquest problema, i repassa quins són seus els principals protagonistes: els expòsits i les dides. L'últim capítol, el més extens, pel volum de documentació conservada (a falta de la de l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona) i per la seva importància dins el context català, se centra en l'Hospici de Girona. Aquest va formar-se —a l'entorn de 1776 i malgrat algunes circumstàncies desfavorables—, a partir de les rendes de la Casa de la Misericòrdia, de la Pia Almoïna, del Vestuari de Pobres de la Seu gironina i de diferents causes pies i almoines d'algunes parròquies del bisbat, i sobretot a partir de l'impuls que hi donà el bisbe Tomàs de Lorenzana, com a exemple de la caritat cristiana (a diferència de la caritat «estatal» o «útil»). Les seves activitats inicials varen derivar cap a fàbriques tèxtils a l'interior del mateix edifici, per educar els hospicians i incentivar la indústria a Girona. L'hospici, però, va demostrar que va ser un sis-

tema que no va acabar de funcionar; desarrelat i sense suport, acabà esllanguint-se lentament. A la darrera part, els apèndixs són gairebé exhaustius, definitius, necessaris per entendre tot el que s'ha explicat.

Voldria destacar la importància de l'edició d'aquesta obra: poder consultar de manera amena, pràctica i senzilla un treball d'investigació acadèmic (que moltes vegades no s'arriba a editar mai de manera completa, sinó parcialment, en articles) gràcies a la coedició del Centre d'Estudis Selvatans i l'editorial Galerada de Cabrera de Mar contribueix notablement a la difusió de la història.

Xavier Solà Colomer

Patrimoni rajoler

SERRA, Carles; FERRER, Joan
Poble de rajolers. Història de la indústria rajolera a Regencós.
 Ajuntament de Regencós, Regencós, 2002, 96 pàgines.

Una entrevista, publicada per la festa major de Regencós l'any 1989, a un dels darrers rajolers del poble, en Lluís Prunedà, fou el detonant perquè Carles Serra Mayoral i Joan Ferrer Plana es decidissin a aprofundir en l'anàlisi del que ha estat la principal activitat econòmica de la zona: la indústria rajolera.

El resultat és *Poble de rajolers*, el primer llibre editat per l'Ajuntament de Regencós, que s'afegeix a la ja nombrosa llista de consistoris municipals interessats a potenciar oficialment la recuperació de la seva memòria històrica.

Per al seu treball, que es configura com el valuós testimoniatge d'una època i una activitat cabdal per a la vila, els autors han partit d'uns referents bibliogràfics i documentals més aviat escassos i no sempre prou complets que els han plantejat problemes de reconstrucció i datació de moment encara per resoldre. Això els ha obligat a nodrir-se sobretot del testimoni, sens dubte interessant però forçosament limitat en el temps, de tots aquells que d'alguna manera s'hi han relacionat.

Les mancances, però, es veuen compensades per la vivesa que hi aporta l'escriptura, àgil i amena, i per la sinceritat pròpia d'aquells que parlen des de

l'experiència, amb un veritable coneixement de causa que els autors deixen ben palès en capítols com els dedicats a l'elaboració del fang, la fabricació de les peces o a la cuita.

Dividit en 18 apartats independents que no segueixen cap fil cronològic, els primers capítols es dediquen a resseguir l'origen d'aquesta indústria —situat a final del segle XVIII—, i l'evolució —que alterna períodes de gran activitat (1890-1910 i anys 50) amb d'altres de crisi i davallada—, fins arribar al declivi actual, en què només sobreviuen dos forns: Boraresa i Can Marc. Més endavant, l'estudi incideix en els aspectes econòmics —condicions laborals, producció i costos...— d'unes empreses majoritàriament familiars i de petits forns explotats artesanalment. El mapa de situació dels 23 forns comptabilitzats i una acurada descripció de cadascun tanquen el gruix d'un llibre que es clou amb un didàctic vocabulari de l'ofici de rajoler, recopilatori dels mots propis d'aquesta feina, i un il·lustratiu epíleg amb imatges de la vida social.

Escrit en un llenguatge planer i familiar que el fa intel·ligible i esquitxat de curioses anècdotes que alleugereixen dades i xifres, *Poble de rajolers* esdevé una bona eina per als investigadors i un llibre imprescindible per a tots els regingonenes.

Núria Sàbat